

Sygn. akt I Ns 294/12

POSTANOWIENIE

Dnia 28 stycznia 2022 r.

Sąd Rejonowy w S. Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSR Anna Olszewska-Kowalska

Protokolant: sek. sąd. J. N. (1)

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 28 stycznia 2022 roku w S.

sprawy z wniosku A. N.

z udziałem J. N. (2), J. N. (3), E. S., A. G., B. T.

o stwierdzenie nabycia spadku po R. K. (K.)

1. stwierdza, że spadek po R. K. zmarłej dnia 20 stycznia 2011 roku w G., ostatnio stale zamieszkałej w S., na podstawie ustawy wprost nabyli:

- a) A. N. (pesel (...)) – w 3/6 części spadku
- b) J. N. (2) (pesel (...)) – w 1/6 części spadku,
- c) J. N. (3) (pesel (...)) - w 1/6 części spadku;
- d) E. S. (pesel (...)) - w 1/6 części spadku;

2. ustala, iż każdy uczestnik ponosi koszty postępowania związane ze swym udziałem w sprawie

3. zasądza od wnioskodawcy A. N. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w S. kwotę 1166,66 zł (jeden tysiąc sto sześćdziesiąt sześć złotych sześćdziesiąt sześć groszy) tytułem zwrotu kosztów tymczasowo poniesionych przez Skarb Państwa

4. zasądza od A. G. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w S. kwotę 471,02 zł (czteryście siedemdziesiąt jeden złotych dwa grosze) tytułem zwrotu kosztów tymczasowo poniesionych przez Skarb Państwa

5. zasądza od B. T. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w S. kwotę 471,01 zł (czteryście siedemdziesiąt jeden złotych jeden grosz) tytułem zwrotu kosztów tymczasowo poniesionych przez Skarb Państwa.

Sygnatura akt I Ns 294/12

UZASADNIENIE

Wnioskodawca A. N. wniósł o stwierdzenie nabycia spadku po R. K., zmarłej dnia 20 stycznia 2011 roku, ostatnio stale zamieszkałej w S..

Wnioskodawca wskazał, że spadkodawczyni nie pozostawiła testamentu, była rozwiedziona, nie miała zstępnych ani żyjących rodziców, rodzeństwa, zstępnych rodzeństwa. Dziadek spadkodawczyni ze strony ojca nie był znany – ojciec spadkodawczyni nosił nazwisko swojej matki, M. K., która zmarła podczas ostatniej wojny. Nie ma żyjących zstępnych dziadków R. K. ze strony jej ojca, którzy byliby powołani do spadku po niej. Dziadek spadkodawczyni ze strony matki,

T. P. był dwukrotnie żonaty. Żyjącymi zstępnymi T. P., pochodzącymi z jego pierwszego związku z żoną J. są jego prawnuczki uczestniczki postępowania A. G. i B. T.. Dziedziczą one połowę udziału T. P.. Inni zstępnymi T. i J. P. nie żyli w chwili otwarcia spadku po R. K.. Drugą połowę udziału T. P. dziedziczą jego zstępnymi pochodzący z drugiego związku z żoną A.. Są do: jego prawnuk – wnioskodawca oraz pra–prawnuki J. N. (3), E. N.–S. i J. N. (2). Dziedziczą oni również cały udział A. P., będącej babką spadkodawczyni. Inni zstępnymi T. i A. P. nie żyli w chwili otwarcia spadku po R. K.. (wniosek k. 2-4, pismo uczestniczki postępowania k. 12-13)

Postanowieniem z dnia 09 czerwca 2017 r. postępowanie w sprawie zostało zawieszono albowiem wnioskodawca nie przedłożył odpisu aktu zgonu P. P. (1), w którym sprostowano nazwisko z (...) na (...). (postanowienia k. 191-193)

Postanowieniem z dnia 10 lipca 2018 r. nastąpiła zmiana podstaw zawieszenia postępowania albowiem wnioskodawca wszczął postępowanie w przedmiocie sprostowania/uzupełnienia aktu stanu cywilnego P. P. (1) przed Sądem Rejonowym w K. (sygn.akt I Ns 324/17) (postanowienie k. 238-239)

Sąd Rejonowy w K. prawomocnym postanowieniem z dnia 08 września 2020 r. oddalił wniosek o rozstrzygnięcie w przedmiocie aktów stanu cywilnego w sprawie I Ns 324/17 (postanowienie k. 286).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Spadkodawczyni R. K. zmarła dnia 20 stycznia 2011 r. w G.. Ostatnie stałe stałego zamieszkania spadkodawczyni mieściło się w S..

(okoliczność bezsporna, nadto dowód: odpis skrócony aktu zgonu spadkodawczyni – k. 5, zapewnienie spadkowe k.46-47)

Spadkodawczyni R. K. w chwili śmierci była rozwiedziona. Była zamężna raz. Spadkodawczyni nie posiadała dzieci.

Rodzice spadkodawczyni – W. K. i S. z domu P. zmarli przed spadkodawczynią. S. P. (1) zmarła 26 kwietnia 1986 r. jako wdowa.

R. K. miała rodzeństwo - brata Z. K., który zmarł jako dziecko.

Rodzina ze strony ojca spadkodawczyni, tj. W. K. nie jest znana.

Matka spadkodawczyni miała rodzeństwo pochodzące z dwóch małżeństw jej ojca T. P..

T. P. (P. T.) urodził się (...) we wsi M., wyznania był greko-katolickiego, był stróżem stacji kolejowej we wsi K. Z. powiatu.

I. M. (J. M.) urodziła się (...), zmarła 10 czerwca 1885 r.

Z ich małżeństwa urodziły się dzieci:

- P. (P.) P. urodzony się 02 czerwca 1874 r.
- K. (K.), urodzona (...)
- A., urodzony (...), zmarł 13 października 1893 r.

T. P. po raz drugi ożenił się 11 października 1885 r. z K. A. K., urodzoną (...), z tego małżeństwa urodziły się dzieci:

- A., urodzona (...), zmarła 16 września 1886r.
- J. (H.), urodzona (...)

- S. (S.), urodzona (...) (urodzona w miejscowości K.),
- Franc (Franz), urodzony (...)
- H., urodzona (...) w miejscowości K.

dowód: odpis aktu urodzenia W. K. k. 45 (koperta), zaświadczenie archiwalne k. 20-21, zaświadczenie archiwalne k. 22-25, zapewnienie spadkowe k. 45-47, 47, kwestionariusz k. 422-427, kartoteka k. 428-437, tabela służby 438-443, odpis skrócony aktu zgonu H. W. k. 45 (koperta)

H. W. zmarła 28 marca 1973 r. Miała jedno dziecko D. N. (z domu W.), która zmarła 03 lutego 2006 r.

D. N. miała dwoje dzieci: J. N. (2) i A. N. (wnioskodawca).

J. N. (2) zmarł 08 marca 2002 r., miał troje dzieci: J. N. (2), J. N. (3), E. S. (uczestników postępowania)

dowód: odpis skrócony aktu urodzenia A. N. k. 6 (sprostowany k. 107b), odpis skrócony aktu urodzenia J. N. (3) k. 7, odpis skrócony aktu urodzenia J. N. (2) k. 8, odpis skrócony aktu małżeństwa E. S. k. 9), odpis skrócony aktu zgonu D. W. k. 45 (koperta), odpis skrócony aktu zgonu J. N. (2) k. 45 (koperta)(sprostowany k. 149), odpis skrócony aktu urodzenia J. N. (2) k. 45 (koperta), odpis skrócony aktu zgonu H. W. k. 45 (koperta), zapewnienie spadkowe k. 45-47, 47

A. G. jest córką E. P. i J. T..

dowód: odpis skrócony aktu małżeństwa k. 16

B. T. (z domu P.) jest córką E. P. i J. T..

dowód: odpis skrócony aktu małżeństwa k. 18

E. P. jest synem P. P. (1) i J.. Urodził się (...) w P.. Zmarł w dniu 23 listopada 1977 r.

dowód: odpis skrócony aktu zgonu k. 17, wyciąg z Państwowego Rejestru Aktów S. O. k. 121-122, kopia akt zbiorowych zgonu k. 179-180

P. P. (1) żył lat 49, zmarł 21 lutego 1921 roku w S.. W akcie zgonu nie wskazano daty i miejsca urodzenia ani danych dotyczących rodziców. W dniu 12 stycznia 2017 r. akt zgonu został sprostowany w ten sposób, że w miejsce dotychczasowych danych zamieszczono zmienioną wartość: osoba zmarła - imię pierwsze P..

dowód; odpis skrócony aktu zgonu k. 19, odpis zupełny aktu zgonu k. 336-337-338, metryka zgonów k. 358-359, k. 387-388

W księgach cmentarnych Administracji Cmentarzy (...) w S. znajduje się wpis dotyczący P. P. (4) zmarłego 21 lutego 1921 r. w S., urodzonego w miejscowości K. k. L., który był kolejarzem.

dowód: pismo k. 118a-120

Na skutek ogłoszeń spadkowych nie zgłosili się do sprawy żadni spadkobiercy R. S. K..

Sąd zważył, co następuje:

Sąd ustalił powyższy stan faktyczny na podstawie zgromadzonych dowodów, w tym aktów stanu cywilnego, a także częściowo zapewnienia spadkowego A. N., J. N. (2), J. N. (3), E. S..

Dokumenty w postaci odpisów skróconych aktów stanu cywilnego są dokumentami urzędowymi, stanowiącymi wyłączny dowód stwierdzonych w nich okoliczności dotyczących stanu cywilnego osób, których dotyczą. Dokumenty te korzystają więc z domniemania prawdziwości stwierdzonych w nich okoliczności. Prawdziwość i wiarygodność tych dokumentów nie była kwestionowana przez żadną ze stron.

Sąd dał wiarę zapewnieniu spadkowemu wnioskodawcy i uczestników - dzieci J. N. (2) co do kręgu spadkobierców jedynie częściowo - co do ich pokrewieństwa ze spadkodawczynią albowiem pokrewieństwo to znalazło potwierdzenie w złożonych dokumentach. Co do części zapewnienia spadkowego dotyczącej rodziny pochodzącej z pierwszego małżeństwa T. P. jedynie w zakresie, który znalazł potwierdzenie z złożonych dokumentach. Brak jest potwierdzenia co do tego, że z drugiego małżeństwa T. P. były także dzieci: S. P. (2) i R. P. i M. P. (potem G.). Brak jest jakichkolwiek dokumentów co do losów K. i P. (dzieci T. P. z pierwszego małżeństwa) i ich zstępnych. W szczególności nie można stwierdzić, że E. P. był spokrewniony z T. P., tj dziadkiem spadkodawczyni R. S. K.. Złożone do akt zaświadczenia archiwalne i dokumenty związane z T. P. wskazują na to że miał ośmioro dzieci: z pierwszego małżeństwa K., A. i P., z drugiego małżeństwa: A., S., J., Franca i H.. Dokumenty dotyczące P. P. (1) (odpis aktu zgonu) w żaden sposób nie wskazują że jest on synem T. P. a ojcem E. P.. W tym zakresie zeznania świadka M. S. nie są wystarczające.

Wskazać trzeba, że obowiązek badania z urzędu, kto jest spadkobiercą, pozostaje w związku z zasadą wyrażoną w art. 677 k.p.c., w myśl której sąd stwierdzi nabycie spadku przez spadkobierców, choćby były nimi inne osoby niż te, które wskazali uczestnicy. W postępowaniu tym sąd jest związany wnioskiem jedynie w odniesieniu do osoby spadkodawcy; wnioski i stanowisko stron nie mają znaczenia z punktu widzenia rozstrzygnięcia, które zapada niezależnie od nich, lecz stosownie do wyników postępowania dowodowego i norm prawa materialnego mających zastosowanie w danym stanie faktycznym.

To, że sąd jest zobowiązany z urzędu badać, kto jest spadkobiercą, nie oznacza by sąd był zobowiązany zastąpić stronę w udowodnieniu okoliczności, istotnych dla wykazania jej praw. Takie stanowisko znalazło już wyraz w orzeczeniach Sądu Najwyższego (por. postanowienia z dnia 6 marca 1998 r., III CKN 38/98, z dnia 28 października 1998 r., II CKU 57/98 i z dnia 26 stycznia 1999 r., III CKN 134/98, nie publ.).

Sąd, działając z urzędu w celu ustalenia, kto jest spadkobiercą, zbadał przedstawione przez strony akty stanu cywilnego i stwierdziwszy, że nasuwają one wątpliwości co do pokrewieństwa między A. G. i B. T. a T. P.. Sąd zwrócił na to uwagę stron, wskazał, w jaki sposób uczestnicy winni przeszkody usunąć, i udzielił na to stosownego terminu.

Podkreślić należy, że od wykazania, w sposób prawidłowy, stopnia pokrewieństwa (z którego wynika powołanie do dziedziczenia), zależy rozstrzygnięcie sprawy o stwierdzenie nabycia spadku. Jeżeli akt zostanie sprostowany w sposób usuwający wątpliwości co do stopnia pokrewieństwa spadkodawcy i uczestników, będzie stanowił podstawę stwierdzenia ich praw do spadku, a jeżeli okaże się, że przesłanek do sprostowania aktu nie ma (lub że nie doszło do jego sprostowania z innych przyczyn), rozstrzygnięcie zapadnie przy uwzględnieniu treści aktów istniejących (z których pokrewieństwo to nie wynika). (Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 24 października 2001 r., III CZP 64/01, Opublikowano: OSNC 2002/5/61). W niniejszej sprawie postępowanie zostało zawieszono do czasu prawomocnego zakończenia postępowanie w przedmiocie sprostowania/uzupełnienia aktu stanu cywilnego P. P. (1) przed Sądem Rejonowym w K. (sygn.akt I Ns 324/17). Sąd Rejonowy w K. prawomocnym postanowieniem z dnia 08 września 2020 r. oddalił wniosek o rozstrzygnięcie w przedmiocie aktów stanu cywilnego w sprawie I Ns 324/17, co oznacza że wątpliwości co do pokrewieństwa między A. G. i B. T. a T. P. nie zostały usunięte. Za utrwalony w orzecznictwie Sądu Najwyższego należy uznać pogląd, że dowody z aktów stanu cywilnego mają charakter szczególny, wynikający z art. 4 ustawy z dnia 29 września 1986 r. - Prawo o aktach stanu cywilnego (Dz. U. Nr 36, poz. 180 ze zm.), a obecnie z art 3 ustawy z dnia 28 listopada 2014 r. Prawo o aktach stanu cywilnego (Dz.U.2021.709 t.j.). Zgodnie z treścią tego przepisu: "Akty stanu cywilnego stanowią wyłączny dowód zdarzeń w nich stwierdzonych; ich niezgodność z prawdą może być udowodniona jedynie w postępowaniu sądowym." Zasada wyłączności dowodowej tych aktów oznacza, że tylko na ich podstawie i przy uwzględnieniu ich brzmienia możliwa jest "identyfikacja rodowa" zgłaszających się spadkobierców ustawowych ze spadkodawcą. Odrzucić trzeba możliwość stwierdzenia praw danej osoby do spadku, pomimo braku "pełnowartościowego" dowodu z aktu stanu cywilnego, na podstawie "całokształtu materiału

dowodowego". Ustalenie danych personalnych spadkobiercy może się opierać wyłącznie na podstawie aktów stanu cywilnego, które nie tylko nie mogą być zastąpione przez inne dowody (por. orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 14 kwietnia 1959 r., I CR 109/59, OSN 1960, nr 2, poz. 53), ale też przez inne dowody nie mogą być "skorygowane", i to nawet wówczas, gdyby rzecz ograniczała się do oczywistego błędu pisarskiego. Korygowanie takich błędów może nastąpić także w szczególnym trybie postępowania, a mianowicie w administracyjnym postępowaniu przewidzianym w art. 28 u.a. s.c. (...) samodzielnego działania sądu spadku w tym zakresie jest wyłączona.

Wobec powyższego uczestniczek A. G. i B. T. nie można uznać za spadkobierców ustawowych R. S. K., nie można bowiem stwierdzić, że E. P. jest synem P., syna T. P..

Nie ma w sprawie wątpliwości, że spadkodawczyni R. K. i uczestnicy A. N. oraz J. N. (2), J. N. (3), E. S. pochodzą od wspólnych przodków, tj A. i T. P..

Zgodnie z art. 926 § 1 k.c., powołanie do spadku wynika z ustawy albo testamentu. Dziedziczenie ustawowe co do całości spadku następuje w myśl art. 926 § 2 k.c. wtedy, gdy spadkodawca nie powołał spadkobiercy albo gdy żadna z osób, które powołał, nie chce lub nie może być spadkobiercą. W pierwszej kolejności – zgodnie z regułą swobody testowania – powołanie do spadku następuje na podstawie testamentu. Sąd ustalił, iż spadkodawczyni nie pozostawiła testamentu, zatem krąg spadkobierców po niej należało ustalić na podstawie przepisów ustawy.

Zgodnie z art. 931 § 1 i 2 k.c. w pierwszej kolejności powołane są z ustawy do spadku dzieci spadkodawcy oraz jego małżonek; dziedziczą oni w częściach równych. Jednakże część przypadająca małżonkowi nie może być mniejsza niż jedna czwarta całości spadku. Jeżeli dziecko spadkodawcy nie dożyło otwarcia spadku, udział spadkowy, który by mu przypadł, przypada jego dzieciom w częściach równych.

W myśl natomiast art. 932 § 3, 4 i 5 k.c., w braku zstępnych i małżonka spadkodawcy cały spadek przypada jego rodzicom w częściach równych.

Jeżeli jedno z rodziców spadkodawcy nie dożyło otwarcia spadku, udział spadkowy, który by mu przypadł, przypada rodzeństwu spadkodawcy w częściach równych (§ 4 art. 932 k.c.).

Jeżeli którekolwiek z rodzeństwa spadkodawcy nie dożyło otwarcia spadku pozostawiając zstępnych, udział spadkowy, który by mu przypadł, przypada jego zstępny. Podział tego udziału następuje według zasad, które dotyczą podziału między dalszych zstępnych spadkodawcy (§ 5 art. 932 k.c.).

Z ustaleń Sądu wynika, że spadkodawczyni R. K. w chwili śmierci była rozwiedziona, nie posiadała dzieci.

Rodzice spadkodawczyni zmarli przed spadkodawczynią.

Spadkodawczyni miała brata, który zmarł jako dziecko.

Nie ma informacji co do rodziny spadkodawczyni ze strony ojca. Matka miała rodzeństwo: H. W., A., J., Franca oraz z pierwszego małżeństwa ojca: K. A. i P..

H. W. zmarła 28 marca 1973 r. Miała jedno dziecko D. N. (z domu W.), która zmarła 03 lutego 2006 r.

D. N. miała dwoje dzieci: J. N. (2) i A. N. (wnioskodawca).

J. N. (2) zmarł 08 marca 2002 r., miał troje dzieci: J. N. (2), J. N. (3), E. S. (uczestników postępowania).

A. - zmarła jako dziecko.

L. J. i Franca nie jest znany, do akt nie złożono jakichkolwiek odpisów aktów stanu cywilnego dotyczących tych osób lub ich zstępnych. Z uwagi jednak na okoliczność, że urodzili się odpowiednio w 1888 i 1894 r., ich śmierć jest niewątpliwa.

A. zmarł jako dziecko.

Co do K. i P. do akt nie złożono nie budzących wątpliwości odpisów aktów stanu cywilnego dotyczących tych osób lub ich zstępnych. Z uwagi jednak na okoliczność, że urodzili się odpowiednio w 1878 i 1874 r., ich śmierć jest niewątpliwa.

W konsekwencji do dziedziczenia całości spadku z mocy ustawy po R. K. powołani są: wnuk siostry matki spadkodawczyni - A. N. w 1/2 części spadku oraz dzieci drugiego z wnuków siostry matki spadkodawczyni: J. N. (2), J. N. (3), E. S. - każde z nich w 1/6 części spadku

Sąd zważył, iż o tytule swego powołania uczestnicy postępowania dowiedzieli się z chwilą otwarcia spadku. Od tej chwili upłynął okres ponad 6 miesięcy i w tym terminie uczestnicy postępowania nie złożyli oświadczeń o przyjęciu lub odrzuceniu spadku, na mocy art. 1015 § 2 k.c. (w brzmieniu obowiązującym w dacie otwarcia spadku, tj w dniu 20 stycznia 2011 r.) zachodzi domniemanie prawne, iż spadkobiercy przyjęli spadek wprost.

Z powyższych względów Sąd na podstawie art. 926 §§ 1 i 2 k.c. w zw. z art. 931 §§ 1 i 2 k.c. w zw. z art. w zw. z art. 932 § 3, 4 i 5 k.c w zw. z art. 1015 § 2 k.c. stwierdził, że spadek po R. K. zmarłej dnia 20 stycznia 2011 roku w G., ostatnio stale zamieszkałej w S., na podstawie ustawy wprost nabyli:

- a) A. N. (pesel (...)) – w 3/6 części spadku
- b) J. N. (2) (pesel (...)) – w 1/6 części spadku,
- c) J. N. (3) (pesel (...)) - w 1/6 części spadku;
- d) E. S. (pesel (...)) - w 1/6 części spadku.

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 520 § 1 k.p.c., zgodnie z którym każdy uczestnik postępowania nieprocesowego ponosi koszty postępowania związane ze swym udziałem w sprawie.

Zgodnie z treścią w/w przepisu Sąd zasądził od wnioskodawcy A. N. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w S. kwotę 1166,66 zł tytułem zwrotu kosztów tymczasowo poniesionych przez Skarb Państwa, jest to kwota kosztów ogłoszeń wzywających spadkobierców do udziału w sprawie (500 zł - ogłoszenie w (...)) + 666,60 zł - ogłoszenie w prasie).

Nadto, w sprawie został poniesiony koszt tłumaczenia dokumentów w języku niemieckim i rosyjskim/ukraińskim złożonych przez pełnomocnika uczestniczki A. G., które to dokumenty miały potwierdzić pokrewieństwo między uczestniczkami A. G. i B. T. a T. P.. Koszt tłumaczenia wyniósł 942,03 zł. Skoro był to koszt związany z udziałem w sprawie w/w uczestniczek Sąd obciążył tym kosztem uczestniczki po połowie, przy odpowiednim uwzględnieniu art 113 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U.2021.2257 t.j.)